

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 19 kwietnia 2011 r.

**Pan
Mirośław Szymanek
Wójt
Gminy Mszana**

LKA-4110-02-02/2010/R/10/011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Gminy Mszana, zwanej dalej „Gminą”, w zakresie realizacji zadań własnych związanych z powstawaniem na jej terenie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego i egzekwowania ich usunięcia przez przedsiębiorcę górniczego JSW SA KWK „Jas – Mos”, zwanej dalej „Kopalnią”, w latach 2008-2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 21 stycznia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Gminy w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

I. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie:

1. Organizację Urzędu w celu realizacji obowiązków i uprawnień Gminy w związku z występowaniem na jej obszarze terenów górniczych.

Na terenie Gminy Mszana znajdują się udokumentowane złoża węgla kamiennego, eksploatowane przez Jastrzębską Spółkę Węglową SA i Kompanię Węglową SA.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Na obszarze Gminy utworzono cztery tereny górnicze - Jastrzębie Górne, Szeroka I, Jastrzębie I i Radlin I.

Zarządzeniem nr OA.0151-1/2006 z dnia 2 stycznia 2006 r. Wójt Gminy wprowadził Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy, w którym Referatowi Planowania i Inwestycji przypisał m.in. sprawy z zakresu inwestycji, zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska oraz geologii i górnictwa. Do zadań referatu należało m.in. opiniowanie projektów prac geologicznych, opiniowanie planów ruchu zakładu górniczego i dodatków do nich oraz prowadzenie postępowań o naprawę szkód górniczych.

W okresie objętym kontrolą, teren górniczy „Jastrzębie I”, utworzony decyzją Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, eksploatowała KWK „Jas – Mos”, wchodząca w skład Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA. Wójt Gminy, postanowieniem z dnia 11 września 2007 r., pozytywnie zaopiniował plan ruchu zakładu górniczego na lata 2008–2011 oraz 31 dodatków do planu, nie wnosząc zastrzeżeń do tych dokumentów, co uzasadniał przestrzeganiem przez Kopalnię zasad ograniczających szkodliwe oddziaływanie eksploatacji na środowisko oraz wydobywaniem kopalin w sposób nie naruszający przeznaczenia gruntów.

2. Egzekwowanie przez Gminę od Kopalni naprawienia szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego.

W latach 2008-2009 Kopalnia na terenie Gminy naprawiła szkody łącznie w 156 obiektach, wydatkując na ten cel 12.460,85 tys. zł.

Kopalnię zobowiązano warunkami koncesji do corocznego przedkładania Gminie planu usuwania szkód górniczych oraz sprawozdań z jego realizacji. W planie tym na 2008 r. Kopalnia zaplanowała, tylko w samym mieniu gminnym, wydatkować 350,0 tys. zł na awaryjne naprawy dróg. Plan ten zrealizowano w 82 %, przy czym oprócz awaryjnych napraw dróg dokończono regulację potoku gogołowskiego. W 2009 r. Kopalnia zaplanowała wydatkować 450,0 tys. zł na awaryjne naprawy dróg i przebudowę kanalizacji tłocznej wzdłuż ul. Moszczeńskiej. Ten plan zrealizowano w 73 %.

W celu naprawy dróg gminnych Wójt zawierał z Kopalnią roczne ugody na awaryjne naprawianie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w ramach których, na pisemny wniosek Gminy, Kopalnia we własnym zakresie naprawiała uszkodzenia w nawierzchniach dróg, a odbioru wykonywanych napraw dokonywano na podstawie protokołu końcowego podpisywanego przez przedstawiciela Kopalni i Gminy.

II. Jednocześnie NIK ocenia negatywnie:

1. Nieuchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla części terenów górniczych znajdujących się na obszarze Gminy.

Gmina uchwaliła miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (*mpzp*) obejmujące teren górniczy „Jastrzębie I”, oprócz terenów znajdujących się wzdłuż budowanej autostrady A1 oraz terenów zdegradowanych działalnością górniczą, znajdujących się na granicy sołectw Połomia i Gogołowa w obrębie składowiska odpadów górniczych i ulicy Wolności. Dla pozostałych terenów górniczych posiadała takie plany.

Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnicze*², dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego, w trybie określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*³. Powyższy plan powinien zapewniać integrację wszystkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu wykonania przez przedsiębiorcę uprawnień określonych w koncesji, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

NIK nie podziela wyjaśnień Wójta Gminy, który brak *mpzp* dla całego terenu górniczego „Jastrzębie I” tłumaczy sprzeciwem mieszkańców, związanym z obniżeniem wartości ich działek, w związku z zamianą przeznaczenia w *mpzp* terenów budownictwa mieszkaniowego na tereny rolnicze.

Zgodnie z art. 14 ust. 7 *uzp*, sporządzenie powyższego planu jest obowiązkowe, a miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego jest aktem prawa miejscowego, wydanym z upoważnienia, określonego w art. 53 *Pgg*, co oznacza, że organ stanowiący gminy musi ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu a odstępianie od tej zasady stanowi naruszenie prawa.

2. Nieegzekwowanie od przedsiębiorców górniczych pokrycia kosztów sporządzenia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów górniczych.

Zgodnie z art. 53 ust. 4 *Pgg*, koszty sporządzenia (aktualizacji) projektu planu obciążają przedsiębiorcę (w odniesieniu do terenu górniczego utworzonego przed dniem 2 września 1994 r. przedsiębiorca i gmina ponoszą koszty po połowie - art. 145 *Pgg*),

² Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm. zwana dalej „ustawą *Pgg*”

³ Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 zwana dalej „ustawą *uzp*”

tymczasem Gmina poniosła całkowity koszt sporządzenia (aktualizacji) *mpzp* dla obszarów obejmujących tereny górnicze zakładów górniczych w kwocie 586.960,64 zł.

Ustalono, że Gmina nie występowała do Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA ani do Kompanii Węglowej SA o zwrot kosztów sporządzenia projektów *mpzp* obejmujących tereny górnicze tych spółek, pomimo że zostały one sporządzone po 2 września 1994 r.

Przedstawiając powyższe oceny Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Uchwalenia *mpzp* dla części terenu górniczego „Jastrzębie I”, nieobjętych planami.**
- 2. Wystąpienie do Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA i do Kompanii Węglowej SA z wnioskiem o zwrot kosztów sporządzenia projektów *mpzp* dla terenów górniczych znajdujących się na obszarze Gminy.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.